

STRATEGIA DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A FENOMENULUI DE PLAGIAT ÎN UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA

1. Introducere

Universitatea de Vest din Timișoara (UVT) promovează principiile eticii în cercetarea științifică și integrității academice pentru formarea, dezvoltarea și motivarea resursei umane în cadrul desfășurării și finalizării studiilor universitare organizate la toate nivelurile universitare (licență, masterat, doctorat) prin cadrele didactice, personal administrativ, studenți, masteranzi, doctoranzi și cercetători postdoctorali.

În Universitatea de Vest din Timișoara există o cultură consolidată a eticii și integrității academice, reflectată și în prezența cu caracter obligatoriu în planurile de învățământ ale tuturor specializărilor de la toate ciclurile de studii a disciplinelor de *etică, integritate și scriere academică* (licență), *Etica Cercetării* (master) și *etică și integritate academică* (doctorat).

Prezenta Strategie de prevenire și combatere a fenomenului de plagiat în Universitatea de Vest din Timișoara se adoptă în temeiul Ordinului Ministrului Educației 5255/10.09.2021 privind verificarea respectării eticii și deontologiei universitare în elaborarea tezelor de doctorat din perioada 1990 – 2016 și se dorește a fi un instrument de implementare specific, prin care se stabilesc obiectivele, mecanismele și direcțiile principale de acțiune pentru membrii comunității academice și de cercetare, în special cei implicați în organizarea și desfășurarea studiilor universitare de doctorat.

2. Cadrul legal de referință

2.1. Legislație:

- a) Legea nr.8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, actualizată;
- b) Legea nr. 319/2003 privind Statutul personalului de cercetare-dezvoltare;
- c) Legea nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare;
- d) Legea nr. 288/2004 privind actualizarea studiilor de doctorat, cu modificările și completările ulterioare;
- e) OUG nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației, cu modificările și completările ulterioare;
- f) Legea nr. 87/2006, cu modificările ulterioare, pentru aprobarea OUG nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației, actualizată;
- g) Legea Educației Naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare;

- h) Hotărârea Guvernului nr. 681/2011, privind aprobarea Codului studiilor universitare de doctorat, cu modificările și completările ulterioare;
- i) OMENCS nr.3485/2016 privind lista programelor recunoscute de CNATDCU și utilizate la nivelul instituțiilor de învățământ superior organizatoare de studii universitare de doctorat și al Academiei Române, în vederea stabilirii gradului de similitudine pentru lucrările științifice;
- j) Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 4.621/2020 de aprobare a Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare, Ordinul ministrului educației naționale nr. 5110/2018 privind aprobarea standardelor naționale minimale pentru acordarea titlului de doctor;
- k) Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5229/2020 pentru aprobarea metodologiilor referitoare la acordarea atestatului de abilitare, acordarea titlului de doctor, precum și la soluționarea sesizărilor cu privire la nerespectarea standardelor de calitate sau de etică profesională, inclusiv la existența plagiatului, în cadrul unei teze de doctorat;
- l) Ordinul ministrului educației nr. 5255/2021 privind verificarea respectării eticii și deontologiei universitare în elaborarea tezelor de doctorat din perioada 1990-2016.

2.2. Reglementări interne

- a.) Regulamentul Instituțional privind organizarea și desfășurarea studiilor universitare de doctorat și a programelor postdoctorale de cercetare avansată în UVT;
- b.) Metodologia privind organizarea și desfășurarea procesului de susținere a tezelor de doctorat în cadrul UVT (în special cu referire la modalitatea de verificare a tuturor tezelor de doctorat);
- c.) Procedură operațională privind finalizarea studiilor de doctorat în cadrul IOSUD – UVT;
- d.) Procedură operațională privind verificarea respectării eticii și deontologiei universitare în elaborarea tezelor de doctorat (perioada 1990-2016) în cadrul IOSUD – UVT (în curs de elaborare).

3. Misiune

Această strategie își aliniază misiunea cu aceea asumată de UVT: de a promova principiile eticii universitare pentru a consolida cultura integrității academice, ca deziderat și obligativitate morală, urgentă și necesară.

Misiunea UVT, formulată prin Carta UVT, cuprinde următoarele principii în Codul de Etică și deontologie profesională universitară: *principiul onestității și corectitudinii intelectuale; principiul transparenței; principiul responsabilității profesionale și sociale; principiul integrității.*

4. Viziune (conform Strategiei UVT 2024)

Această strategie își aliniază viziunea cu viziunea UVT (conform Strategiei UVT 2024), anume de a contribui pentru ca UVT să devină o universitate etică și puternic ancorată în spațiul european al educației, cercetării, inovării și digitalizării, prin promovarea și susținerea performanței și a excelenței în toate domeniile de activitate, care să asigure un progres substanțial al calității, performanței, atractivității și competitivității internaționale.

5. Obiective, mecanisme și direcții principale de acțiune

5.1. Obiective

Obiective generale

1. Prevenirea și combaterea fenomenului de plagiat în UVT, prin asumarea răspunderii pentru calitatea activităților academice desfășurate, onestitate în munca realizată și respect pentru comunitatea intelectuală (conform Legii nr. 206/2004 și Legii Educației Naționale nr. 1/2011);
2. Consolidarea culturii eticii și integrității academice în UVT.

Obiective specifice

1. Dezvoltarea mecanismelor instituționale prin care se consolidează integritatea academică;
2. Asumarea respectării standardelor de etica cercetării în toate materialele cu caracter științific elaborate sub egida UVT;
3. Stabilirea modalităților de sancționare a abaterilor de la aceste standarde, conform normelor legislative în vigoare și conform Codului de Etică și Deontologie Universitară al UVT;
4. Stabilirea indicatorilor pentru obiectivele specifice, (estimativ iunie 2022 și reactualizați anual, în funcție de volumul de activitate).

5.2. Mecanisme

Aceste obiective vor putea fi îndeplinite cu ajutorul următoarelor mecanisme:

5.2.1. Management universitar

Senatul universitar elaborează și aprobă Codul de etică și Deontologie Universitară.

Personalul din UVT are drepturi și îndatoriri care decurg din Codul de etică universitară, din contractul individual de muncă, precum și din legislația în vigoare.

În relațiile lor cu UVT, membrii comunității au datoria de a respecta legea, Carta universitară și toate reglementările proprii ale UVT, inclusive cele legate de etica universitară.

Rectorul universității are obligația să prezinte anual un raport privind starea universității, care cuprinde, printre altele, situația respectării eticii universitare și a eticii activităților de cercetare științifică.

La nivelul Universității funcționează Comisia de Etică și Deontologie Universitară, a cărei activitate va fi sprijinită de Biroul de Etică și Integritate Academică din UVT, înființat în baza Ordinului ministrului educației 5255/10.09.2021 privind verificarea respectării eticii și deontologiei universitare în elaborarea tezelor de doctorat din perioada 1990-2016.

Atribuțiile Comisiei de Etică și Deontologie Universitară sunt stipulate în Regulamentul de Organizare și Funcționare a CEDU din UVT, aprobat prin HS nr. 22/08.10.2020. Atribuțiile Biroului de Etică și Integritate Academică din UVT sunt precizate în Regulamentul de Organizare și Funcționare al BEIA din UVT.

IOSUD-UVT ia măsuri pentru prevenirea și sancționarea abaterilor de la normele eticii științifice, profesionale și universitare, conform codului de etică și deontologie profesională al UVT.

Consiliul Studiilor Universitare de Doctorat din UVT adoptă măsurile necesare pentru asigurarea calității studiilor universitare de doctorat, pentru buna desfășurare a evaluărilor periodice ale domeniilor de doctorat, pentru respectarea normelor de etică și deontologie universitară.

Directorul CSUD împreună cu directorii școlilor doctorale din cadrul UVT răspund pentru buna desfășurare a concursului de admitere, în condițiile respectării normelor de calitate, de etică universitară și a legislației în vigoare.

Conducătorul de doctorat urmărește împreună cu autorul tezei de doctorat respectarea standardelor de calitate și cele referitoare la etică profesională.

5.2.2. Regulamente interne relevante pentru IOSUD-UVT

IOSUD-UVT își asumă aplicarea codului etic al UVT, conform Metodologiei de autoevaluare a activității IOSUD-UVT, actualizată în 2021).

La nivelul studiilor universitare de doctorat Contractul de studii universitare de doctorat reglementează drepturile și obligațiile părților contractante (IOSUD-UVT, conducător de doctorat, student doctorand) cu privire la abaterile de la normele eticii științifice, profesionale și universitare, conform Codului de etică al UVT.

Procedura privind prevenția și asigurarea respectării normelor de etică și integritate academică în cadrul IOSUD-UVT are drept scop stabilirea modului în care se asigură respectarea

normelor de etică și integritate academică în cadrul IOSUD-UVT precum și modul în care se aplică mecanismele pentru prevenirea fraudelor.

Codul Studiilor Universitare de doctorat din UVT, adoptat în 2011 și actualizat în 2016, precizează, la articolul 20, ce măsuri se iau, la nivel de IOSUD și de școală doctorală, pentru prevenirea și sancționarea abaterilor de la normele eticii științifice, profesionale și universitare, conform Codului de etică și deontologie profesională al instituției.

De asemenea, precizează faptul că, în cazul unor eventuale fraude academice, al unor încălcări ale eticii universitare sau al unor abateri de la buna conduită în cercetarea științifică, inclusiv al plagiatului, studentul-doctorand și/sau conducătorul de doctorat răspund/răspunde în condițiile legii.

5.2.3. Sesizări

În cazul identificării unor eventuale fraude academice, al unor încălcări ale eticii universitare sau al unor abateri de la buna conduită în cercetarea științifică, inclusiv al plagiatului, se vor sesiza următoarele foruri, în această ordine:

CSUD UVT;
Comisia de Etică și Deontologie Universitară;
CNATDCU.

5.2.4. Sancțiuni

În urma constatării unor fraude academice, unor încălcări ale eticii universitare sau unor abateri de la buna conduită în cercetarea științifică, inclusiv al plagiatului, se vor aplica sancțiuni efective și eliminatorii conform Cartei UVT. Mai precis, la punctul al treilea (3.3.) din Codul de Etică și Deontologie Universitară, se precizează, la Art. 35, că, pentru încălcarea eticii și deontologiei profesionale de către studenți și studenții-doctoranzi, Comisia de Etică și Deontologie Universitară a UVT stabilește una dintre următoarele sancțiuni:

- a) avertismentul scris;
- b) exmatricularea.

Art. 36 precizează faptul că aceste sancțiuni sunt puse în aplicare de către rector, în termen de 30 de zile de la stabilirea lor.

5.3. Măsuri existente la nivelul studiilor universitare de doctorat din UVT

Mecanismele prin care prezenta strategie va fi pusă în aplicare pornind de la Ordinul Ministerului Educației 5255/10.09.2021 privind verificarea respectării eticii și deontologiei universitare în elaborarea tezelor de doctorat din perioada 1990–2016, dar și în sensul adoptării

unor măsuri proactive, se bazează pe reglementările existente la nivelul studiilor doctorale din UVT.

Astfel, IOSUD-UVT, prin școlile doctorale și prin conducătorii săi de doctorat, are obligația de a informa studentul doctorand cu privire la etica științifică, profesională și universitară și de a verifica respectarea acesteia prin asumarea prevederilor deontologice pe parcursul realizării programului de pregătire universitară avansată și a programului de cercetare în cadrul studiilor de doctorat și a prevederilor deontologice în finalizarea tezei de doctorat.

Cursul de *etică și integritate academică* este inclus cu caracter obligatoriu în Contractul disciplinelor de anul I, semestrul I, în Planul de studii al fiecărei școli doctorale din UVT.

În vederea verificării originalității lucrărilor științifice, a rapoartelor de cercetare și a tezelor de doctorat, începând cu anul 2016 se utilizează soft-ul antiplagiat Ithenticate, la care au acces toți conducătorii de doctorat și angajații Biroului de Studii doctorale, prin contul instituțional.

IOSUD-UVT monitorizează și evaluează permanent aceste practici la nivel de studii doctorale prin aplicarea mecanismelor de asigurare a calității, care au inclus aplicarea de chestionare de colectare feedback din partea studenților doctoranzi.

5.4. Propuneri pentru viitor

Ca răspuns la Ordinul Ministerului Educației 5255/10.09.2021 privind verificarea respectării eticii și deontologiei universitare în elaborarea tezelor de doctorat din perioada 1990–2016 propunem un set de măsuri noi și specifice, prin care vom consolida cultura eticii și integrității în UVT:

- pregătirea de formatori în domeniul eticii și integrității academice;
- elaborarea de materialele informative (ghiduri de bune practici) cu privire la diverse aspecte în legătura cu etica și integritatea academică;
- identificarea de noi mecanisme în direcția informării studentului doctorand cu privire la obligațiile de etică și deontologie universitară și monitorizării ulterioare;
- afișarea de informații relevante cu privire la alte programe de training legate de acest subiect pe pagina IOSUD-UVT;
- adoptarea unor măsuri proactive în vederea prevenirii eventualelor încălcări ale Codului de etică și integritate academică, respectiv privind realizarea altor fraude în activitățile academice, prin organizarea periodică a unor evenimente (online/offline) dedicate conștientizării acestor abateri de la normele de bună conduită academică, ținând cont și de specificul domeniilor de doctorat care fac parte din IOSUD-UVT.

Acest plan de acțiuni va deveni operațional prin înființarea Biroului de Etică și Integritate academică.

6. Etapele prin care se operaționalizează prezenta strategie, estimate în momentul elaborării ei

6.1. O primă etapă, cu caracter retroactiv, vizează activitățile prevăzute prin Ordinul ministrului educației 5255/10.09.2021, respectiv digitizarea și verificarea tuturor tezelor de doctorat elaborate și susținute în UVT în perioada 1990-2016, prin **înființarea Biroului de Etică și Integritate Academică (BEIA)**.

În cadrul UVT, Biroul de Etică și Integritate Academică este organizat și funcționează în subordinea Directorului CSUD. Atribuțiile BEIA sunt precizate în Regulamentul său de Organizare și Funcționare. BEIA colaborează cu Comisia de Etică și Deontologie Universitară a UVT, în limitele atribuțiilor celor două structuri și acordă suport operațional Comisiei de Etică și Deontologie Universitară a UVT în ariile sale de competență.

6. 1. 1. Inventarierea tezelor de doctorat susținute în cadrul UVT în perioada 1990-2016.

Biroul de studii doctorale elaborează lista nominală a tezelor susținute în perioada 1990-2016, pe baza ordinelor de ministru aflate în arhiva BSD și în arhiva UVT.

Pe baza acestei liste, BEIA identifică locația tezelor de doctorat susținute în acest interval de timp și stabilește starea lor materială:

- teze aflate în arhiva UVT și în arhiva BCUT;
- teze publicate la edituri;
- teze care există numai în format fizic;
- teze care există și pe suport electronic.

După identificarea tezelor susținute în perioada vizată și după analizarea stării fizice/ pe suport electronic a tezelor, BEIA va inventaria alte caracteristici ale acestora, necesare în etapele ulterioare.

6.1. 2. Crearea unei biblioteci digitale

Se are în vedere elaborarea unui protocol de digitizare a tuturor tezelor de doctorat elaborate în UVT începând cu anul 1990, într-un format standardizat care să permită verificarea acestora. Pentru tezele de dinainte de 2016, se vor reconstitui următoarele informații:

- Conducătorii de doctorat și studenții-doctoranzi coordonați;
- Titlul lucrării de doctorat și anul susținerii, calificativul acordat tezei de doctorat.

Biblioteca digitală va conține deopotrivă tezele digitizate pentru perioada vizată de Ordinul 5255/10.09.2021 și toate cele susținute după 2016, acesta devenind un proces continuu.

Biblioteca digitală va conține în mod centralizat următoarele informații:

- Date minimale despre coordonatorii de doctorat și studenții-doctoranzi;
- Calendarul și documentele aferente susținerii publice a tezelor, cu link către platforma UEFISCDI unde sunt găzduite tezele de doctorat.

6.2. O a doua etapă, cu caracter proactiv, vizează Implementarea de programe în domeniul formării de formatori în domeniul eticii și integrității academice

Pentru atingerea obiectivelor generale și specifice ale prezentei strategii, se vor implementa programe de formare de formatori în domeniul eticii și integrității academice, contribuind astfel la consolidarea standardelor de calitate la nivelul UVT.

Implementarea de programe de formare de formatori în domeniul eticii și integrității academice este responsabilitatea BEIA UVT.

BEIA va forma, cu prioritate, la cele mai înalte standarde de calitate, personalul responsabil de administrarea și aplicarea normelor de integritate academică în cadrul Universității de Vest din Timișoara.

De asemenea, BEIA va iniția programe de formare a formatorilor în domeniul eticii și integrității academice, care vor fi susținute de specialiști/formatori în domeniile ce definesc și structurează conceptul de etică și integritate academică.

BEIA va concepe, pregăti, desfășura, monitoriza, controla și evalua activități teoretice și practice în cadrul programelor de instruire și dezvoltare a competențelor profesionale specifice domeniului integrității academice.

Programele de formare vor include module de curs distincte, care vor fi predate diferențiat, pentru formarea formatorilor și formarea personalului didactic/de cercetare și administrativ din sfera academică și se vor realiza în concordanță cu *teaching brandul* UVT.

Structura cursurilor destinate pentru formarea formatorilor va avea în vedere o asigurare a profesionalizării actului decizional etic, iar pentru formarea personalului didactic/de cercetare și administrativ se va accentua componenta de cunoaștere a drepturilor și obligațiilor ce decurg din etica și integritatea academică.

Prioritățile de formare vor urma trei direcții:

1. Creșterea gradului de sensibilizare și conștientizare în rândul comunității academice cu privire la severitatea implicațiilor și efectelor generate de nerespectarea eticii academice, tolerarea lipsei de integritate academică și a imposturii academice;
2. Crearea disponibilității pentru integrarea în cultura organizațională a UVT a funcțiilor avertizorilor de integritate și consilierii de etică;
3. Îmbunătățirea calității activității didactice, de cercetare și publicare științifică membrilor

comunității academice din UVT.

BEIA va propune module de cursuri pentru care se va detalia un plan de training începând cu anul universitar 2022/2023.

Prezenta strategie va fi permanent actualizată, în funcție de legislația în vigoare.

***Director interimar CSUD,
Prof.univ. dr. Dana Percec***

Aviz Biroul juridic
Jr. Nadia Topai

Aprobat prin HS nr. 56 din 16.12.2021